

av Kerstin Nilsson m.fl. (S)

Socialtjänstlagens intentioner och efterlevnad vad gäller anhörigvårdare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om socialtjänstlagens intentioner och efterlevnad vad gäller anhörigvårdare.

Motivering

Allt färre äldre får hemtjänst eller plats på äldreboende och de anhöriga får ett allt större ansvar för sina anhöriga. Det gäller framförallt maka/make som vårdar sin make/maka/partner men även i hög utsträckning döttrar som vårdar sina föräldrar. Anhörigvården har ett högt pris för de som utför den. Den vårdande partnern får en förändrad livssituation och hamnar ofta i isolering och egen försämrad hälsa. Övriga anhöriga, främst kvinnor i förvärsarbetande ålder berörs genom lägre inkomster, sämre framtida pensioner och svagare position på arbetsmarknaden. Stressrelaterade sjukdomar är allt vanligare bland anhörigvårdare.

Av den vård och det stöd som ges till äldre utförs 75 procent av anhöriga och en fjärdedel av alla över 55 år hjälper, stöder och vårdar någon närstående som är äldre, långvarigt sjuk eller har funktionsnedsättning.

För att ha rätt till bistånd i form av hemtjänst eller särskilt boende ska två kriterier uppfyllas enligt Socialtjänstlagen kap. 4 § 1:

1. Det skall finnas behov.
2. Att behovet inte kan tillgodoses av den enskilde eller på annat sätt.

Det har skett en förändring i synen ”på annat sätt”, nästan alla kommuner prövar om maka/make kan utföra hjälpinsatserna och motiverar med Äktenskapsbalkens

bestämmelser om underhållsplikt mellan makar. Ett antal kommuner utreder även om andra anhöriga (döttrar) kan sköta hjälpen.

Socialtjänstlagen formuleringar om rätt till bistånd har i huvudsak inte ändrats; däremot har praxis ändrats för vad som är rimligt att bevilja hjälp med eller när hjälpen kan tillgodoses på ”annat sätt”. Skärpta kommunala riktlinjer har gjort det svårare att få äldreomsorg. Det har även blivit allt vanligare med kommunala riktlinjer om att kommunala handläggare skall undersöka ifall det finns anhöriga eller andra närstående utanför hushållet som kan ge hjälp.

Med anledning av vad som ovan beskrivits skulle det vara av godo att utreda Socialtjänstlagens intentioner och dess efterlevnad med belysning på den belastning som läggs på anhörigvårdarna och de effekter det får på deras ekonomi, hälsa och livssituation.

Stockholm den 2 oktober

2013

Kerstin Nilsson (S)

Carina Adolfsson Elgestam   Carina Hägg (S)

(S)

Carina Ohlsson (S)   Eva-Lena Jansson (S)

Hillevi Larsson (S)   Kerstin Engle (S)

Kerstin Haglö (S)   Lena Sommestad (S)

Marie Nordén (S)   Monica Green (S)

Sara Karlsson (S)   Åsa Lindestam (S)